

Milica, 24.01.2017. godine

ИЦ

Република Србија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Ниш, Добричка 2, тел. 018/523-414, факс 018/523-412

E-mail: kontakt@zzsknis.rs

Број: 61/1

Датум: 19.01.2017. године

Јавно предузеће ЗАВОД ЗА
УРБАНИЗАМ НИШ са п.о. НИШ

Примљено	24.01.2017	
Сектор	Број	Прилог
	226	

ОПШТИНСКА УПРАВА ЛЕБАНЕ

Ул. Цара Душана, 116
16230 Лебане

ПРЕДМЕТ: Примедбе на концептуални оквир Плана детаљне регулације културно-историјског и туристичког комплекса „Царичин Град“ приказаног на раном јавном увида

Након састанка, у оквиру раног јавног увида, који је одржан 22.12.2016. године у Лебану и детаљног прегледа доступне документације констатовано је више неправилности у смислу Закона о културним добрима, а које се могу негативно одразити на очување и заштиту непокретног културног добра, али и касније у имплементацији и реализацији Плана детаљне регулације.

- На графичким прилозима неопходно је приказати границе заштићеног археолошког налазишта и његове заштићене околине, према Решењу о заштити Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе НРС бр. 257/49 од 12.02.1949. године, као и према припремљеном предлогу за проширење границе заштите археолошког налазишта и његове заштићене околине (документација Републичког завода за заштиту споменика културе Београд). Границе обухвата Плана детаљне регулације кориговати заједно са службом заштите, како би се обезбедила адекватна заштита, очување, ревитализација, презентација и коришћење археолошког налазишта, а у сврхе науке, едукације, презентације и туризма.
- У доступној графичкој и текстуалној документацији Плана детаљне регулације културно-историјског и туристичког комплекса „Царичин Град“ могу се уочити неправилности:
  - o На графичкој документацији
    - бр. 2 (постојеће стање коришћења простора) и бр. 3 (планирана намена површина) за површину означену словом Б у легенди стоји опис: **базилика** (део северног и источног подграђа). Треба исправити у: **терме**
    - **Триконхална базилика** која се налази ван бедема југоисточно од југоисточне куле доњег града није означена на цртежима, нити је препозната као архитектонска структура.
- Назив Плана није у складу са Законом о културним добрима (Службени Гласник РС, бр. 71/94) и Одлуком о заштити овог непокретног културног добра. Царичин град је заштићен као **археолошко налазиште** на основу решења о заштити Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе НР Србије, бр. 257/49 од 12.02.1949. године и категорисан као

непокретно културно добро од изузетног значаја за РС, одлуком о категоризацији СРС Сл. Гласник СР Србије бр. 14, од 07. априла 1979. године. Потребно је назив плана ускладити са називом непокретног културног добра.

- Потребно је израдити прилог са разрешеним подземним и надземним инфраструктурним водовима (водовод, канализација, електрика), у целокупном обухвату граница плана, као и на простору самог налазишта ван и унутар бедема утврђења.
- Кроз интегрално просторно и урбанистичко планирање предвидети додатне садржаје који ће унапредити стање налазишта (презентација налазишта *in situ*, коришћење кула, кретање туриста, простор за одмор и седење посетилаца, видиковци...).
- Просторни склоп, изглед терена као и урбанистичка поставка Царичиног града захтевају више од једног простора са садржајима за туристе, што би омогућило квалитетну презентацију и одрживо коришћење налазишта. Једина логична поставка ствари је увођење туриста на главну (јужну) капију Доњег града, чиме би се остварила и презентација истражених објеката ван бедема града (базилика „Ј“, триконхална базилика, аквадукт, јужни бедем и капија) и даље свих осталих објеката. У случају другачије урбанистичке поставке, и предложеног решења увођења туриста на источну капију Доњег града, непосредно уз терме, набројани објекти ван бедема града били би стављени у други план, а изостала би њихова презентација, заштита и очување. Таква поставка ствари може само да штети археолошком налазишту јер у потпуности занемарује оригиналну урбанистичку поставку града, уводи комуникације преко архитектонских структура (бедема подграђа), и затвара могућност квалитетнијег повезивања археолошког налазишта са околним простором, засеоцима и магистралним путевима.
- Позиција центра за посетиоце као и истраживачког центра, на позицији источно од града, између Царичинске речице и пута, је неадекватна из више разлога:
  - Простор је скучен за све предвиђене садржаје (центар за посетиоце, паркинг простор, истраживачки центар) и не омогућава спровођење једног од основних циљева израде Плана: – организовање комплексних и дугорочних научних истраживања непокретног културног добра. Није могуће на овако малом простору предвидети пријем туриста и организовати комплексна научна истраживања.
  - Нереално је предвидети само једну опцију као путању кретања туриста, за овако велико налазиште, и то путању са најстрмије стране терена, и при том путању која захтева кретање истом трасом више пута и у дужини од преко 3,5 километара.
- Како би се омогућило квалитетно и комплексно научно истраживање и заштита налазишта потребно је планирати адекватан простор за садржаје који ће омогућити остварење овог циља – истраживачки центар са смештајем за истраживаче, лабораторијама, конзерваторским и другим радионицама и осталим пратећим садржајима. Истраживачки центар је потребно позиционирати у непосредној близини налазишта, јужно од града, али на начин да не угрожава налазиште и карактеристични амбијент.
- Такође, прилаз са југа даје могућности за каснији развој и евентуално налажење алтернативних приступа налазишту, који ни на који начин не угрожавају налазиште, већ напротив доприносе његовој видљивости, бољој

презентацији, заштити и очување културних слојева, а доприносе повезивању засеока, те њиховом укључивању у одрживи развој и повезивање са самим налазиштем.

- С тим у вези, уместо што се планира изградња и опремање туристичког центра са бунгаловима, значајније је планирати повезивање постојећих засеока и сеоских домаћинстава и улагање у сеоску инфраструктуру и ревитализацију сеоских домаћинстава у сврхе туризма.
- Постојећи привремени објекти за истраживаче у непосредној близини терми се и даље могу користити и/или модернизовати за потребе одређених активности и радова у служби заштите и презентације археолошког налазишта (конзерваторске активности, истраживања, анализе материјала, и сл), до тренутка док се програмом археолошких истраживања не предвиди истраживање и презентација овог дела археолошког налазишта.

Још једном напомињемо да се археолошко налазиште Царичин Град налази се на тзв. тентативној листи Светске културне баштине – UNESCO, па је приликом израде Плана детаљне регулације обавезно све ускладити са препорукама, регулативама и конвенцијама које прописује ова организација.

С обзиром на значај Царичиног града, сматрамо да је неопходно инсистирати на изради озбиљне Студије заштите археолошког налазишта, која ће бити саставни део Плана детаљне регулације, као и на сталну комуникацију израђивача плана са службом заштите, институцијама које се брину о налазишту и спроводе све конзерваторске и остале активности од оснивања па до данас, чиме би се обезбедило очување и заштита, адекватна презентација и коришћење овог изузетног непокретног културног добра.

Молимо вас да узмете у обзир наведене сугестије и предузмете кораке који ће исправити наведене неправилности, и даље довести до израде адекватног Плана детаљне регулације, као полазног документа за развој и унапређење археолошког налазишта Царичин Град.

Обрадила:

Ивана Цветковић, диа-конз.

Доставити:

- Наслову
- Европском ПРОГРЕСУ, ул. Тирила и Методија бр. 23, 18000 Ниш
- ЈП Заводу за урбанизам Ниш, ул. 7. Јули бр. 6, 18000 Ниш
- Републичком заводу за заштиту споменика културе Београд, ул. Радослава Грујића бр. М, 11000 Београд
- Археолошком институту, Кнеза Михаила 35/IV, 11000 Београд
- Документацији Завода